

40 dnů s Biblií 2021

Odpusť nám naše hříchy

*L 11,4
1J 1,5-10*

Ve znění, na které jsme nejvíce zvyklí, zní další prosba modlitby Páně: „A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.“ To je téměř stejné, jako znění prosby v Mt 6,12 v překladu Bible kralické. V Lukášově podání je uvedena prosba formulována následovně: „*A odpusť nám naše hříchy, neboť i my odpouštíme každému, kdo se provinuje proti nám.*“ (L 11,4) V obou evangeliích je prosba za odpuštění propojena s prohlášením, že i my, kdo za odpuštění prosíme, odpouštíme těm, kdo se provinují vůči nám. V obou verzích Otčenáše se o odpouštění druhým mluví jako o něčem, co je předpokladem prosby za odpuštění našich vin; dokonce jako o něčem, co naší prosbě za odpuštění předchází. To dobře vystihuje Český ekumenický překlad, když v Mt 6,12 překládá: „*A odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám.*“ (Mt 6,12 ČEP). Podtržená slova jsou překladem řeckého slovesa, jehož čas vyjadřuje děj, který v minulosti proběhl, a jeho výsledky v přítomnosti trvají. Pán Ježíš tuto souvislost mezi odpuštěním našich hříchů a naším odpouštěním cizích hříchů vyjádřil slovy: „*Neboť jestliže odpustíte lidem jejich přestoupení, i vám odpustí váš nebeský Otec; jestliže však neodpustíte lidem, ani váš Otec vám neodpustí vaše přestoupení.*“ (Mt 6,14-15 ČEP)

Jedním z biblických textů, které vrhají světlo na téma odpouštění našich hříchů je 1J 1,5-10. Podíváme se tedy na něj blíže. Pán Ježíš chce, abychom o Bohu věděli, že je světlo a není v něm nejmenší tmy. Bůh je světlo. Světlo tedy není u Pána Boha pouze přechodným stavem - jako například hněv (srov. Ž 30,6). Světlo vyjadřuje, kým Bůh je na věky věků. Jako světlo je Bůh dobrý, spravedlivý a pravdivý (srov. Ef 5,8n). Není v něm ani to nejmenší zlo, nepravost nebo lež. Svou dobrotou, spravedlností a pravdou nám Bůh svítí skrze slova Písma svatého (srov. Ž 119,105). Svítí nám skrze Pána Ježíše Krista, který o sobě řekl: „*Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života.*“ (J 8,12 ČEP) Sbližování s Bohem skrze Ježíše Krista má výrazný dopad na celý náš způsob života. Bůh prosvětluje náš život a očišťuje nás ode všech nepravostí a lží.

Když jsme vzdáleni od Boha, říkáme o sobě věci, které prostě neodpovídají skutečnosti. Ne vždy ta tvrzení vyslovíme nahlas. Ne vždy právě slovy, která jsme četli v tomto oddílu Bible. Jsme však o pravdivosti oněch tvrzení přesvědčeni. Nebo se snažíme sami sebe o jejich pravdivosti přesvědčit.

Říkáme, že máme společenství s Bohem a přitom chodíme ve tmě (v.6). Jsme přesvědčeni, že máme s Bohem důvěrný vztah, že ho dobře známe. Připadáme si tak duchovní, že bychom mohli druhé poučovat o správné cestě. Žijeme však ve tmě. Nevystavujeme se světlu Božího slova. V našich životech jsou oblasti, do kterých nechceme Boha pouštět. Nechceme o tom ani mluvit s ostatními věřícími. Tušíme totiž, že by s tím nemuseli souhlasit. A tak žijeme v hříších a zlých zvycích, které nechceme před Bohem otevřít. Takovou neosvětlenou oblastí může být i ublížení ze strany druhého člověka, které jsme prožili, a s tím související zášť vůči viníkovi, kterou si nosíme ve svém srdci.

Když však žijeme v otevřenosti vůči Bohu, je to jiné. Předkládáme Bohu celý náš život - chceme být osvícováni jeho slovem, chceme ho nechat mluvit do všech oblastí našeho života. Do všech našich vztahů a problémů. Do naší práce. Postoj člověka, který žije ve světle, vyjadřují slova žalmu: „*Kdo může rozpoznat bludy? Zprošť mě i vin, jež jsou mi skryty.*“ (Ž 19,13 ČEP) Život v otevřenosti vůči Bohu nás křesťany sbližuje navzájem (srov. Ž 119,63). A krev Ježíše Krista nás očišťuje od každého hříchu. Od každého hříchu, z něhož se necháme od Boha usvědčit a který mu vyznáme jako provinění, za které neseme osobní odpovědnost.

Projevem života ve tmě je, že popíráme své hříchy. Říkáme, že jsme bez hříchu (v. 8). Nepopíráme, že něco děláme. Odmítáme však uznat, že by to byl hřích, i když to Bible za hřích jasně označuje. Někdo třeba věští z karet, což neskrývá. Odmítá však uznat, že to s vírou v Krista nejde dohromady (srov. Dt 18,10). A nebo si vůbec nechceme připustit, že my bychom mohli něco udělat špatně. V různých napětích a konfliktech jsou to vždycky ti ostatní, kdo nejsou v právu. My za nic nemůžeme. Bible nám tu tvrdí, že když říkáme, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe. Lžeme sami sobě. Někdy se klameme i tím, že se držíme chybných a zavádějících výkladů Bible. Zavádějící výklady Bible působí podobně jako falešní proroci, o nichž je zmínka v SZ (srov. Jr 23,22; Ez 13,22) - neodvraceli lidi od jejich špatného jednání, ale spíše je v něm utvrzovali. Kdo však žije ve světle, ten své hříchy vyznává. Přiznává se Bohu ke svým špatným postojům a činům. Uznává před Bohem svou vinu. Nic si nenalhává. Neskrývá se před světlem pravdy. Bible nás vybízí k tomu, abychom také vyznávali hříchy jeden druhému (Jk 5,16). V rozhovoru mezi čtyřma očima, ve společné modlitbě, můžeme Bohu vyznávat své hříchy. D. Bonnhoeffer k tomu poznamenává: „Bratr ničí kruh sebeklamu. Ten, kdo vyzná hřích bratrovi, ví, že už tu není jen sám se sebou, ale v druhém člověku zakouší Boží přítomnost.“¹ Když své hříchy vyznáváme, Bůh nám je odpouští. A krví Kristovou nás očišťuje od každé nepravosti.

Když tvrdíme, že jsme nezhřešili, děláme z Boha lháře (v. 10). Možná to tak neřekneme nahlas, ale hluboko v nás to přesvědčení je. Nevíme, co by nám Bůh měl odpouštět. Tím však na sebe prozrazujeme, že si myslíme, že jsme

¹ Bonnhoeffer, Dietrich, *Život v obecnství*, str. 81; Návrat domů, Praha 2006

moudřejší než Bůh. Bůh se podle nás mýlí a nemluví pravdu. Takové věci ale můžeme říkat jen proto, že jeho slovo v nás není. V takovém případě nevíme, co Bible říká o hříšnosti člověka (srov. Ř 3,23). Nebo to i víme, avšak nebereme to vážně. Když tvrdíme, že jsme nezhřešili, jsme zkrátka úplně mimo realitu.

V přečteném oddíle epištoly nás apoštol k ničemu přímo nevybízí. Nemáme tu žádný příkaz, i když je naprosto jasné, co bychom měli dělat. Celý oddíl má podobu sdělení. Apoštol nám připomíná, jak je to ve skutečnosti s Bohem a námi lidmi. Můžeme se tvářit, že všechno je úplně jinak. Pravdu můžeme odmítat i popírat. Tím však na skutečnosti nic nezměníme. Bůh zůstává stále tentýž. On je světlo a není v něm nejmenší tmy. Náš hřích nikdy nepřehlédne, neomluví, ani neschválí. Když mu však své hříchy vyznáváme, je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a od každé nepravosti nás očišťuje.

Otázky z Modlitebního katechismu:²

- Známe svou hříšnost? Víme o své nedověře a neposlušnosti? O nesplněných závazcích? Jak si to vše uvědomujeme? Co nám zde pomáhá? A co nám naopak nastavuje křivé zrcadlo?
- Umíme Bohu vyznávat své hříchy a prosit ho o odpuštění? Jak to děláme, kdy? Využíváme dar bratrské zpovědi? Jakou roli hraje vyznání hříchů a ujištění o Boží dobrotě v našich shromážděních?
- Kdo odpuštění přijímá, musí ho také sám dávat. Co znamená, odpustit svým viníkům? V čem selháváme? Co nám pomáhá?

V této modlitbě prosíme, aby nebeský Otec nehleděl na naše hříchy a neodmítal kvůli nim tyto prosby, neboť nejsme hodni ničeho z toho, o čem prosíme, nic jsme si také nezasloužili; on nám to všechno dává z milosti, ačkoli se každý den dopouštíme mnoha hříchů a zasloužíme si jen trest. I my naproti tomu chceme sami srdečně odpouštět a ochotně prokazovat dobro těm, kteří se na nás prohřešili nebo nám ukřivdili.

(Lutherův Menší katechismus)³

² Modlitební katechismus, str. 13

³ Tamtéž, str. 13